

11 - OSIGURANJE OD ODGOVORNOSTI ZA UPOTREBU ZRAČNIH LETJELICA

11.01 - Obavezno osiguranje vlasnika odnosno korisnika zračnih letjelica od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima

Ove Opće uvjete donio je Upravni odbor Mikrofin osiguranja a.d. Banja Luka na sjednici održanoj dana 22.05.2024. godine, na osnovu člana 10. Zakona o osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, br. 23/17 i 103/21), člana 11. i člana 53. Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službene novine Federacije BiH, br. 57/20 i 103/21) i člana 257. Zakona o privrednim društvima Federacije BiH (Sl. Novine FBiH br. 81/15 i 75/21) i odredbi Statuta Društva broj OPU-1040/2022 od 06.06.2022.g, te saglasno Mišljenju ovlašćenog aktuara i na osnovu saglasnosti Agencije za nadzor osiguranja FBiH, Rješenjem br. 02-07.5-04-506-3/24 od 08.05.2024. godine.

Opći uvjeti za obavezno osiguranje vlasnika zrakoplova od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima i putnicima

Uvodne odredbe

U ovim Općim uvjetima znači:

- 1) osiguravač - društvo za osiguranje s kojim je sklopljen ugovor o osiguranju;
- 2) ugovarač osiguranja - osoba koja je s osiguravačem sklopila ugovor o osiguranju;
- 3) osigurani - osoba čiji je imovinski interes osiguran;
- 4) osigurani slučaj - događaj koji bi mogao dovesti do ostvarivanja odštetnog zahtjeva od strane oštećene osobe;
- 5) korisnik - vlasnik zrakoplova i svaka druga fizička ili pravna osoba koja voljom vlasnika stvarno raspolaže zrakoplovom;
- 6) suma osiguravajućeg pokrića – iznos do kojeg je osiguran imovinski interes;
- 7) premija osiguranja - iznos koji ugovarač osiguranja plaća temeljem ugovora o osiguranju;
- 8) polisa osiguranja - isprava o ugovoru o osiguranju;
- 9) zrakoplov – svaka naprava koja se održava u atmosferi zbog reakcija zraka, osim reakcije zraka u odnosu na zemljinu površinu;
- 10) MTOM – najviša dopuštena masa zrakoplova pri uzlijetanju koja odgovara odobrenoj masi specifičnoj za svaki tip zrakoplova i koja je utvrđena u uvjerenju o plovidbenosti zrakoplova,
- 11) Zakon – Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju (Službene novine Federacije BiH br. 57/2020) i Zakon o izmjeni Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju ("Službene novine Federacije BiH", br. 103/21).

Opseg pokrića

Član 1.

- (1) Osiguravač je temeljem police osiguranja od odgovornosti vlasnika zrakoplova u obavezi nadoknaditi štetu za koju je odgovoran osigurani na temelju Zakona o osiguranju, Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju, Zakona o obligacionim odnosima, propisima kojima se uređuje zrakoplovstvo u BiH, te drugih propisa koji reguliraju odgovornost i naknadu štete, a koja je nastala upotrebom zrakoplova;
- (2) Ugovorom o osiguranju obuhvaćena je odgovornost vlasnika zrakoplova:

- 1) za štetu nastalu zbog smrti, narušavanja zdravlja ili ozljede trećih osoba te za štetu nanесenu stvarima koju uzrokuje zrakoplov u letu, ili osobe, ili stvari koje su ispale, ili su izbačene iz zrakoplova u letu;
 - 2) za štetu nastalu zbog smrti, narušavanja zdravlja ili ozljede putnika za vrijeme prijevoza zrakoplovom, uključujući vrijeme ukrcaja i iskrcaja;
 - 3) za štetu nastalu zbog gubitka ili oštećenja osobnih stvari putnika koje se nalaze u kabini zrakoplova za vrijeme leta zrakoplova;
 - 4) za štetu nastalu zbog gubitka ili oštećenja predane prtljage i tereta od trenutka predaje prtljage odnosno tereta osiguranika, odnosno osobi koja po njegovom nalogu, ili za njegov račun, radi na obavljanju prijevoza, do trenutka njihove isporuke ovlaštenom primatelju.
- Međutim, ugovor o osiguranju ne pokriva štete pod točkama 3) i 4) ovog stava ukoliko se zrakoplov ne koristi u komercijalne svrhe.
- (3) Trećim osobama se ne smatraju osobe koje se prevoze zrakoplovom, članovi letačke i kabinske posade zrakoplova dok su u službi za vrijeme prijevoza, kao ni osobe koje po nalogu osiguranika, ili za njegov račun, rade na obavljanju prijevoza;
 - (4) Putnikom se smatra svaka osoba koja se prevozi zrakoplovom uz pristanak osiguranika, odnosno osobe koja po njegovom nalogu ili za njegov račun obavlja prijevoz, osim članova letačke i kabinske posade koji su u službi za vrijeme prijevoza;
 - (5) Osiguranjem je obuhvaćena odgovornost vlasnika zrakoplova i za štetu iz stava (2) ovog člana koju uzrokuje osoba koja je po njegovom nalogu, ili za njegov račun, radila na obavljanju prijevoza;
 - (6) Odredba stava (2) točke 1) ovog člana odnosi se i na štetu koja je uzrokovana samim prolaskom zrakoplova kroz zračni prostor ako je do štete došlo zbog nepridržavanja odgovarajućih propisa o sigurnosti zračnog prometa (npr. šteta uzrokovana zvukom i sl.);
 - (7) Smatra se da je zrakoplov pokretan motorom u letu od trenutka pokretanja motora u svrhu voženja, odnosno uzlijetanja pa sve do trenutka zaustavljanja zrakoplova nakon slijetanja i prestanka rada motora nakon slijetanja, odnosno nakon voženja, a ako se radi o zrakoplovu koji se ne pokreće vlastitim pogonom (npr. jedrilica, balon i dr.) odgovornost za štetu iz stava (2) ovog člana traje od trenutka odvezivanja, odnosno početka uzlijetanja pa do trenutka ponovnog vezivanja nakon slijetanja, odnosno zaustavljanja nakon slijetanja;
 - (8) Ugovorena suma osiguravajućeg pokrića predstavlja gornju granicu obaveze osiguravača za sva davanja po jednom osiguranom slučaju, a čiji je najniži iznos određen temeljem člana 54. Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju u vrijeme sklapanja ugovora, ako se drukčije ne ugovori, bez obzira na broj oštećenika. Najniža osigurana suma po jednom štetnom događaju određena ugovorom o osiguranju iznosi:
 - a) za štete trećim licima:
 - 1) za letjelice koje polijeću s nogu pilota 10.000,00 SDR - protivvrijednost izražena u konvertibilnim markama (KM),
 - 2) za slobodne balone s posadom 20.000,00 SDR - protivvrijednost izražena u KM,
 - 3) za zrakoplove kojima MTOM iznosi:
 - do 500 kg, 750.000,00 SDR - protivvrijednost izražena u KM,
 - od 501 kg do 1000 kg, 1.500.000,00 SDR - protivvrijednost izražena u KM,
 - od 1001 kg do 2700 kg, 3.000.000,00 SDR - protivvrijednost izražena u KM,
 - od 2701 kg do 6000 kg, 7.000.000,00 SDR - protivvrijednost izražena u KM,
 - od 6001 kg do 12.000 kg, 18.000.000,00 SDR - protivvrijednost izražena u KM,
 - od 12.001 kg do 25.000 kg, 80.000.000,00 SDR - protivvrijednost izražena u KM,
 - od 25.001 kg do 50.000 kg, 150.000.000,00 SDR - protivvrijednost izražena u KM,
 - od 50.001 kg do 200.000 kg, 300.000.000,00 SDR – protivvrijednost izražena u KM,
 - od 200.001 kg do 500.000 kg, 500.000.000,00 SDR – protivvrijednost izražena u KM,
 - iznad 500.001 kg do 700.000.000,00 SDR - protivvrijednost izražena u KM;
 - b) za pojedinog putnika 250.000,00 SDR - protivvrijednost izražena u KM;
 - c) za lične stvari putnika koje se nalaze u kabini zrakoplova 1131,00 SDR - protivvrijednost izražena u KM;
 - d) za teret i predatu prtljagu po 1 kg iznosi 19,00 SDR - protivvrijednost izražena u KM.

- (9) Izuzetno od tačke b) prethodnog stava, najniža osigurana suma po jednom štetnom događaju za zrakoplove kojima MTOM iznosi 2700 kg ili manje, a koji se ne koristi u komercijalne svrhe, za pojedinog putnika iznosi 100.000,00 SDR - protivvrijednost izražena u KM.
- (10) Izuzetno od stava (8) ovog člana, za zrakoplove koji se ne koriste u komercijalne svrhe, odnosno koji se koriste za obuku vozača zrakoplova, sportsko i amatersko letenje i koji se koriste samo za let unutar zračnog prostora BiH najniža osigurana suma po jednom štetnom događaju ne može biti niža od:
- a) 8000,00 SDR - protivvrijednost izražena u KM, za zrakoplove kojima MTOM iznosi do 200 kg,
 - b) 25.000,00 SDR - protivvrijednost izražena u KM, za zrakoplove kojima MTOM iznosi od 201 kg do 500 kg,
 - c) 50.000,00 SDR - protivvrijednost izražena u KM, za zrakoplove kojima MTOM iznosi od 501 kg do 1000 kg,
 - d) 80.000,00 SDR - protivvrijednost izražena u KM, za zrakoplove kojima MTOM iznosi od 1001 kg do 2700 kg.
- (11) Više vremenski povezanih šteta predstavlja jedan osigurani slučaj, ako su štete nastale zbog istog uzroka.
- (12) Ako je u trenutku nastanka štetnog događaja propisana suma osiguravajućeg pokrića od strane nadležnog tijela bila veća od ugovorene sume, smatra se da je osiguranje ugovoreno na tu veću sumu.

Isključenja iz osiguranja

Član 2.

- (1) Odgovarajuće se primjenjuju odredbe člana 24. stava 2). točka a. do d. Zakona.
- (2) Ovim osiguranjem isključena je odgovornost organizatora natjecanja te vlasnika zrakoplova koji sudjeluje u natjecanju, za naknadu štete nastale pri upotrebi zrakoplova za vrijeme sudjelovanja na zrakoplovnim priredbama ili za vrijeme vježbi za takve priredbe.
- (3) Ovim osiguranjem isključeni su odštetni zahtjevi u povodu:
- 1) šteta koje po ugovoru ili posebnom obećanju prelaze opseg obaveze koja potiče iz pravnih propisa o odgovornosti za prouzrokovanu štetu;
 - 2) Ugovorom o osiguranju pokrivene su i štete zbog rizika rata, terorističkih aktivnosti, otmice, sabotaze, nezakonitog prisvajanja zrakoplova i pobune;
 - 3) Izuzetno od prethodne tačke ovog stava, ugovor o osiguranju iz prethodne tačke ovog stava ne pokriva štete zbog rizika rata i terorizma za:
 - a) državne zrakoplove definirane u skladu s Čikaškom konvencijom;
 - b) zrakoplovne modele kojima MTOM iznosi do 20 kg;
 - c) letjelice koje polijeću s nogu pilota (uključujući motorne paraglajdere i zmajeve);
 - d) vezane balone;
 - e) papirne zmajeve;
 - f) padobrane (uključujući vučene padobrane);
 - g) zrakoplove, uključujući jedrilice, kojima MTOM iznosi do 500 kg, i mikrolake zrakoplove koji se:
 - 1. koriste u nekomercijalne svrhe ili
 - 2. koriste za obuku vozača zrakoplova lokalno, koji ne uključuju prelazak državne granice.
- (4) Ako se posebice ne ugovori, iz osiguravajućeg pokrića su isključene štete koje nastanu uslijed štetnog događaja koji je nastao za vrijeme dok je zrakoplov bio mobiliziran ili rekviriran od strane vlasti.

Gubitak prava iz osiguranja

Član 3.

- (1) Odgovarajuće se primjenjuju odredbe člana 25. stav (1) točka a) do g) Zakona u kojim slučajevima osiguranik gubi svoja prava iz osiguranja.
- (2) Osiguranik gubi svoja prava iz osiguranja ako sam upravlja ili omogući da uz njegovo znanje, zrakoplovom upravlja osoba:
 - 1) bez odgovarajuće dozvole za upravljanje zrakoplovom;
 - 2) pod utjecajem alkohola, ili pod utjecajem opojnih droga te psihoaktivnih lijekova ili drugih psihoaktivnih tvari.Smatra se da je osoba pod utjecajem alkohola:
 3. ako se analizom krvi ili drugom metodom mjerenja količine alkohola u organizmu utvrdi da udio alkohola u krvi iznosi 0,3 g/kg i više (0,3‰ i više);
 4. ako se nakon nezgode odbije podvrgći ispitivanju alkoholiziranosti.
- (3) Osiguranik ne gubi svoja prava iz osiguranja u slučajevima iz prethodnih odredaba ovog člana:
 - 1) ako dokaže da nije kriv za postojanje okolnosti koje dovode do gubitka prava iz osiguranja;
 - 2) ako dokaže da štetni događaj nije u uzročnoj svezi sa činjenicom da je u trenutku štetnog događaja osoba koja je upravljala zrakoplovom bila pod utjecajem alkohola, opojnih droga te psihoaktivnih lijekova ili drugih psihoaktivnih tvari.
- (4) Osiguranik koji gubi svoja prava iz osiguranja na osnovu prethodnih odredaba ovog člana dužan je osiguravaču nadoknaditi isplaćeni iznos najviše do 12 (dvanaest) prosječnih neto plaća u Federaciji BiH prema posljednjim objavljenim podacima na dan isplate štete;
- (5) Ako za povećani rizik nije plaćena dodatna premija, osiguranik gubi pravo iz osiguranja za svaki osigurani slučaj iz povećanog rizika u omjeru između plaćene premije i premije koju je trebao platiti.

Obaveze osiguranika

Član 4.

- (1) Osiguranik je u obavezi pomagati osiguravaču u rješavanju pitanja odgovornosti. Stoga je dužan u roku od 3 dana od dana saznanja za štetni događaj dati istinite i iscrpne podatke o toku nezgode i njenim okolnostima.
- (2) Ako je protiv osiguranika ili osobe za koju on odgovara postavljen odštetni zahtjev, podnijeta tužba za naknadu štete, postavljen građansko-pravni zahtjev ili stavljen prijedlog za osiguranje dokaza, obavezan je u roku iz prethodnog stavka koji počinje teći od primitka navedene dokumentacije bez odlaganja o tome obavijestiti osiguravača i dostaviti mu sva pismena koja sadrži odnosni zahtjev.
- (3) Osiguranik je u obavezi obavijestiti osiguravača o pokretanju parnice iz prethodnog stava kako bi se osiguravač mogao umiješati u parnicu na strani osiguranika. Vođenje parnice osiguranik može prepustiti osiguravaču.
- (4) Osiguranik je u obavezi obradu odštetnih zahtjeva prepustiti osiguravaču te ih nema pravo odbiti, niti priznati, osim ako time čini očiglednu nepravdu.
- (5) Ugovarač osiguranja odnosno osiguranik dužan je sve obavijesti koje upućuje osiguravaču pismeno potvrditi, a naročito promjenu imena, naziva i adrese.

Obaveze osiguravača

Član 5.

- (1) Osiguravač je dužan podmiriti osnovane zahtjeve u zakonskim rokovima te voditi brigu o zaštiti osiguranika od neutemeljenih ili pretjeranih odštetnih zahtjeva. Ako osiguravač povrijedi ovu obavezu, dužan je osiguraniku nadoknaditi štetu.
- (2) Osiguravač je ovlašten da u ime osiguranika daje sve izjave koje su prema njegovom mišljenju potrebne zbog naknade štete ili zbog zaštite od neutemeljenih ili pretjeranih zahtjeva.

- (3) Osiguravač zadržava pravo na odbijanje ponude za sklapanje ugovora o osiguranju, odnosno pravo na jednostrani raskid ugovora o osiguranju i/ili zamrzavanje sredstava ukoliko su ugovarač osiguranja ili s njim povezane osobe evidentirane na međunarodnim popisima uspostavljenima radi sprječavanja finansiranja terorizma.

Teritorijalna valjanost osiguranja

Član 6.

- (1) Osiguravajuće pokriće proteže se na područje Bosne i Hercegovine, ako nije drukčije ugovoreno.

Početak i prestanak osiguravajućeg pokrića

Član 7.

- (1) Obaveza osiguravača iz ugovora o osiguranju počinje po isteku 24- tog sata dana koji je u ispravi o osiguranju naveden kao početak osiguranja, ako je do tog datuma plaćena premija odnosno nakon isteka 24-tog sata dana kada je premija plaćena, ako nije drukčije ugovoreno.
- (2) Obaveza osiguravača prestaje po isteku 24-tog sata dana koji je u ispravi o osiguranju naveden kao dan isteka osiguranja, ako nije drukčije ugovoreno.

Utvrđivanje premije

Član 8.

- (1) Premiju obaveznog osiguranja od odgovornosti vlasnika zrakoplova utvrđuje osiguravač za svaku osiguravajuću godinu posebno, na osnovu Cjenika osiguravača važećeg na datum izdavanja polise za pojedinu osiguravajuću godinu.

Plaćanje premije

Član 9.

- (1) Premija se plaća u skladu s odlukama osiguravača.
- (2) Prvu ili jednokratnu premiju ugovarač osiguranja plaća prilikom primitka polise, a svaku sljedeću premiju prvog dana nakon svakog osiguravajućeg razdoblja, ako nije drukčije ugovoreno.
- (3) Ugovarač osiguranja šalje premiju osiguravaču na svoj rizik i o vlastitom trošku.

Vraćanje premije

Član 10.

- (1) U slučaju odjave zrakoplova zbog uništenja, rashodovanja, stavljanja izvan prometa (mirovanje) osiguravač je u obavezi na zahtjev ugovarača osiguranja vratiti neiskorišteni dio premije od dana uništenja odnosno od dana primitka otkaza osiguranja, ako se do tada nije ostvario osigurani slučaj.
- (2) Prilikom obračuna neiskorištenog dijela premije prema prethodnom stavu, primjenjuje se premijski razred koji je vrijedio na dan ugovaranja osiguranja primjenom obračuna po principu "pro rata temporis".

Obaveze osiguravača kod odštetnih zahtjeva

Član 11.

- (1) Osiguravač je dužan riješiti odštetne zahtjeve u zakonskim rokovima, odnosno utvrditi pravni osnov i visinu odštetnog zahtjeva u roku od trideset (30) dana od dana kompletiranja zahtjeva, uz dostavljanje obrazložene ponude, te isplatiti utvrđenu naknadu ili iznos nespornog iznosa naknade odštete kao avans u daljem roku od četrnaest (14) dana.
- (2) Osiguravač je dužan, u svrhu obrade i rješavanja odštetnog zahtjeva, preduzeti sve radnje s ciljem prikupljanja dokumenata i dokaza na osnovu kojih se utvrđuje odgovornost osiguravača i visina odštete.
- (3) Osiguravač je dužan oštećeno lice koje podnese odštetni zahtjev, bez odgode, pismeno obavijestiti o svim dokumentima i dokazima koje je obavezno podnijeti, u cilju rješavanja odštetnog zahtjeva.

Minimalna dokumentacija u cilju rješavanja odštetnog zahtjeva sadrži:

1. pismeni zahtjev za naknadu štete;
 2. zapisnik o šteti sačinjen od državnog organa za civilnu vazdušnu plovidbu;
 3. fakture vezane za štetu ili procjena vještaka, za materijalnu štetu;
 4. medicinska dokumentacija, za nematerijalnu štetu.
- (4) Osiguravač je, pored dokumenata iz stava (3) ovog člana, ovlašten zahtijevati i dodatne dokumente radi utvrđivanja okolnosti nastanka štetnog događaja, utvrđivanja pravnog osnova i visine odštete, odnosno radi isplate, ali ne i dokaze koji nemaju uticaja na postupak rješavanja odštetnog zahtjeva ili koje oštećeno lice nije u mogućnosti pribaviti zbog zakonskih ograničenja.
 - (5) Obrazložena ponuda iz člana 11. stava (1) ovih Općih uvjeta najmanje sadrži:
 - 1) pravni osnov odštetnog zahtjeva,
 - 2) visinu odštete,
 - 3) obrazloženje obračuna visine odštete.
 - (6) Ako se nisu stekli uslovi za davanje obrazložene ponude iz člana 11. stava (1) ovih Općih uvjeta, osiguravač je dužan, u roku od 60 (šezdeset) dana od dana podnošenja odštetnog zahtjeva, oštećenom licu uputiti osnovani odgovor ako su odgovornost za naknadu štete ili visina odštete sporne.
 - (7) Osiguravač je dužan isplatiti iznos naknade štete u roku iz člana 11. stava (1) ovih Općih uvjeta. U slučaju nemogućnosti utvrđenja visine konačnog iznosa odštete, osiguravač je oštećenom licu dužan isplatiti iznos nespornog iznosa naknade odštete kao avans u roku propisanim članom 11. stav (1) ovih Općih uvjeta.
 - (8) U obrazloženoj ponudi i osnovanom odgovoru, osiguravač je dužan oštećeno lice uputiti na pravo ulaganja prigovora društvu za osiguranje, kao i na pravo podnošenja tužbe. Ako je tužba podnesena protiv osiguravača prije isteka roka iz člana 11. stava (1) ovih Općih uvjeta smatra se preuranjenom.
 - (9) Rok za podnošenje prigovora osiguravaču ne može biti kraći od 15 (petnaest) dana od dana kada je oštećeno lice primilo obrazloženu ponudu ili obrazloženi odgovor osiguravača.
 - (10) Oštećeno lice ima pravo, uz iznos odštete, i na zakonsku zateznu kamatu počev od prvog dana nakon isteka roka za isplatu štete iz člana 11. stava (1) ovih Općih uvjeta.

Promjena vlasnika zrakoplova

Član 12.

- (1) Ako se za vrijeme trajanja osiguranja promijeni vlasnik vazduhoplova, novi vlasnik vazduhoplova dužan je zaključiti ugovor o osiguranju svoje odgovornosti za upotrebu vazduhoplova na kojem je stekao vlasništvo.
- (2) Osiguraničnik koji otuđi svoj vazduhoplov dužan je o tome obavijestiti Osiguravača kod kojeg je osigurana njegova odgovornost za upotrebu vazduhoplova koji je otuđen u roku od 30 dana od dana otuđenja vazduhoplova i postupati u skladu sa članom 9. stav 6. Zakona.

- (3) Ugovor o osiguranju od odgovornosti zaključen s prethodnim vlasnikom prestaje da važi u trenutku kada je novi vlasnik vazduhoplova zaključio ugovor o osiguranju od odgovornosti na svoje ime.
- (4) Prestankom važenja ugovora iz stava (3) ovog člana, osiguranik, prethodni vlasnik vazduhoplova, ima pravo na povrat dijela premije za neiskorišteni period pokrića, pod uslovom da je postupio u skladu sa obavezom iz stava (2) ovog člana i u slučaju da nije bilo štete u periodu osiguranja po navedenoj polici.
- (5) Izuzetno od stava (3) ovog člana, ugovor o osiguranju od odgovornosti zaključen s prethodnim vlasnikom ostaje na snazi do isteka trajanja osiguranja, ukoliko novi vlasnik, u tom roku, nije zaključio ugovor o osiguranju od odgovornosti na svoje ime, u tom slučaju se po samom zakonu smatra da su prava i obaveze, kao i odgovornost za upotrebu vazduhoplova, preneseni na novog vlasnika vazduhoplova danom zaključenja ugovora o prijenosu vlasništva na vazduhoplovu.
- (6) Na zahtjev ugovarača osiguranja Osiguravač je obavezan vratiti neiskorišteni dio premije u skladu sa članom 10. stav 2. ovih Općih uvjeta.
- (7) Kada se vlasnik promijeni na osnovu nasljeđivanja ili na osnovu ugovora o poklonu, ugovor o osiguranju ostaje na snazi.

Promjena rizika

Član 13.

- (1) Ugovarač osiguranja dužan je, bez odlaganja, obavijestiti osiguravača o svakoj promjeni okolnosti koja može biti značajna za ocjenu rizika, ako je rizik povećan nekim njegovim postupkom, a ako se povećanje rizika dogodilo bez njegova sudjelovanja, dužan je obavijestiti u roku od četrnaest dana od kad je saznao za povećanje rizika.
- (2) Ukoliko se osigurani slučaj dogodio prije nego što je osiguravač obaviješten o povećanju rizika ili pošto je obaviješten o povećanju rizika, ali prije nego što je ugovor raskinuo ili postigao sporazum sa ugovaračem osiguranja o povećanju premije, naknada se smanjuje u srazmjeri između plaćenih premija i premija koje bi trebalo platiti prema povećanom riziku.
- (3) U slučaju kada se poslije zaključenja ugovora o osiguranju dogodilo smanjenje rizika ugovarač osiguranja ima pravo zahtijevati odgovarajuće smanjenje premije, računajući od dana kad je o smanjenju obavijestio osiguravača. Ako osiguravač ne pristane na smanjenje premije, ugovarač osiguranja može raskinuti ugovor.

Pisani oblik

Član 14.

- (1) Smatra se da je ugovor o osiguranju valjan ako je sklopljen u pisanom obliku te ako su ugovaraču osiguranja uručeni ovi Opći uvjeti te polisa osiguranja.
- (2) Svi izvještaji i izjave koje se daju na osnovu ugovora o osiguranju moraju biti date u pisanom obliku.

Izvensudsko rješavanje sporova

Član 15.

- (1) Sve osobe koje svoj pravni interes crpe iz ugovora o osiguranju zaključenom prema ovim Općim uvjetima, prvenstveno će sve svoje eventualne sporove sa osiguravačem, koji proizilaze ili su u vezi sa predmetnim ugovorom o osiguranju, nastojati riješiti sporazumno, u skladu sa pravilima postupka osiguravača o izvensudskom rješavanju sporova.
- (2) Ugovarač osiguranja, osiguranik, te korisnik osiguranja saglasni su da će o svim spornim stvarima, pritužbama i nesporazumima proizašlim iz odnosa osiguranja bez odgađanja obavijestiti osiguravača.
- (3) Obavijesti podnositelju dostavljaju u pisanom obliku, iz kojeg se sa sigurnošću može utvrditi sadržaj obavijesti, potpis podnositelja obavijesti i vrijeme slanja obavijesti. Osiguravač će

zaprmljeni prigovor uputiti drugostepenoj komisiji. Odgovor drugostepene komisije dostavlja se podnosiocu prigovora u pisanom obliku bez odgađanja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana zaprimanja prigovora.

- (4) Ukoliko spor nije riješen u izvansudskom postupku kod osiguravača, svaka od stranaka u sporu može predložiti drugoj strani pokretanje postupka mirenja pri instituciji Ombudsmena u osiguranju Agencije za nadzor osiguranja Federacije BiH ili drugoj organizaciji za mirenje.
- (5) Prijedlog za mirenje dostavlja se instituciji Ombudsmena u osiguranju Agencije za nadzor osiguranja Federacije BiH ili drugoj organizaciji za mirenje u pisanom obliku.

Nadležnost u slučaju spora

Član 16.

U slučaju spora između ugovarača osiguranja odnosno osiguranika i osiguravača, nadležan je stvarno nadležni sud prema mjestu sklapanja ugovora o osiguranju.

Završne odredbe

Član 17.

Ovi Opći uvjeti stupaju na snagu danom usvajanja od strane Upravnog odbora Društva, a nakon dobijene saglasnosti Agencije za Nadzor osiguranja Federacije BiH, te se primjenjuju na ugovore o osiguranju zaključene na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine.

MFO-124-523

Banja Luka, 22.05.2024.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG ODBORA

Sandra Lonco